

T.C.
KALKINMA BAKANLIĞI
Özel Kalem Müdürlüğü

7/54859

62 47

Sayı : 43728771-610.00- 336
Konu : 7/54859 Esas Sayılı Yazılı Soru Önergesi

ÇOK İVEDİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi: TBMM Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının 14.11.2014 tarihli ve 43452547-120.00-202390 sayılı yazısı.

İlgi yazıyla, İstanbul Milletvekili Sayın Mahmut TANAL'ın tarafıma tevcih ettiği 7/54859 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevaplandırılması talep edilmektedir.

Söz konusu yazılı soru önergesiyle ilgili cevabımız ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Bakan

EKLER :

1- Soru önergesine ilişkin cevaplar
(4 Sayfa)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN MAHMUT TANAL'IN YÖNELTTİĞİ 7/54859
ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE YÖNELİK CEVAPLAR:**

Soru 1: 2002 yılından işbu önerge tarihine kadar yıl bazında Ağrı İli ve İlçelerinde Turizm, İmalat ve Enerji alanında ne kadar Kamu yatırımı yapılmıştır?

Soru 2: Bu alanlarda herhangi bir Kamu yatırımı söz konusu değil ise sebepleri nelerdir?

Soru 3: Ağrı İli ve İlçeleri kamu yatırımları ve kalkınma oranları bakımında Ağrı ve Türkiye'deki diğer il/ilçeler arasında kaçınıcı sırada yer almaktadır?

Soru 4: Bakanlığınızın bu durumu iyileştirici herhangi bir işlemi bulunmakta mıdır? Bakanlığınız bu konuda hangi işlemi gerçekleştirmeyi planlamaktadır?

Cevap 1-4: Hükümetimizce Ağrı İlimizde kamu yatırımları başta olmak üzere ekonomik ve sosyal gelişmeye sağlayıcı önemli faaliyetler yürütülmektedir.

Kamu Yatırım Programları; Uzun Vadeli Strateji, Kalkınma Planları, Yıllık Programlar ve kamu yatırım önceliklerinin belirlendiği Yüksek Planlama Kurulu Kararlarında yer alan öncelikler çerçevesinde Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan yatırım programı hazırlama esasları genelgelerinde belirtilen sektörel, bölgesel ve proje bazındaki öncelikler doğrultusunda ve kuruluşlardan gelen proje teklifleri dikkate alınarak hazırlanmaktadır.

Kamu kaynaklarından finanse edilecek kamu yatırım projelerini kapsayan Yatırım Programındaki ödenek tahsisleri il bazında değil kuruluş ve proje bazında yapılmaktadır. Bununla beraber, Yatırım Programları hazırlanırken sektörel ve proje bazındaki öncelikler yanında; kalkınmada öncelikli, doğal afet yaşanan ve bölgesel gelişme planları kapsamında yer alan illerdeki projeler göz önünde bulundurulmaktadır.

Kamu yatırımı denildiğinde, genel ve özel bütçeli kuruluşların, döner sermayeli kuruluşların, sosyal güvenlik kuruluşlarının, kamu iktisadi teşebbüslerinin, fonların, İller Bankasının ve özelleştirme kapsamına alınan kuruluşların yaptığı yatırımlar yanında belediye yatırımları da anlaşılmaktadır. Bu sayılanlardan belediyeler hariç diğer kuruluşların projeleri, Kalkınma Bakanlığınca hazırlıkları yürütülen Yılı Yatırım Programlarında yayımlanmaktadır. Belediye yatırımlarından yalnızca dış proje kredisi kullanan projelere, toplama dahil edilmeden bilgi amacıyla Yılı Yatırım Programlarında yer verilmektedir.

Kalkınma Bakanlığı tarafından, Yatırım Programında yer alan projelerden il bazında tasnif edilebilenler belirlenerek "Kamu Yatırımlarının İllere Göre Dağılımı" adıyla yayımlanmaktadır. Ancak; bazı kamu yatırım projelerinin niteliği gereği (örneğin birkaç ili birden ilgilendiren karayolu, demiryolu, enerji, doğalgaz, petrol iletim hattı projeleri gibi) birden fazla ilimizde yer alması, benzer nitelikli işlerin bir proje altında toplulaştırılması, bazı projelerin yerinin birden fazla il veya "muhtelif" olarak belirtilmesi gibi sebeplerle; kamu yatırım ödeneklerinin yaklaşık yarısının il bazında tasnifi yapılamamakta, bu yatırımlar "muhtelif iller" kapsamında gösterilmektedir. Muhtelif iller kapsamındaki yatırımların ne kadarının hangi ilimizle ilgili olduğunu belirlemekte zorluklar bulunmakta, bu nedenle bu yatırımlar il bazındaki rakamlara dahil edilmemektedir. Dolayısıyla il bazında belirtilen

yatırımlar illerin bütün yatırımlarını kapsamamaktadır. Değerlendirme yapılırken, illerin muhtelif iller kapsamındaki yatırımlardan da pay alabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Ayrıca, bazı kamu projelerinin bir il sınırında yer alsa bile faydalarının diğer illere yayılan bir nitelikte olduğu görülmektedir. Herhangi bir ilde büyük bir proje yürütülmesi, büyük ölçüde bu ilin doğal imkan ve şartları ile ilgilidir. Yapılacak değerlendirmelerde bu hususlar da göz önüne alınmalıdır.

Kamu yatırım uygulamalarında; sektörel, bölgesel ve proje bazındaki öncelikler dikkate alınarak özel sektör tarafından gerçekleştirilemeyen ekonomik ve sosyal altyapıyı geliştirecek yatırımlara ağırlık verilmektedir. Bir ilin coğrafi ve doğal imkanları, ihtiyaçları, mevcut tesisleri o ilde yürütülecek yatırımlarda belirleyici olmaktadır.

İllerin yatırım miktarı itibarıyla il sıralamasındaki yeri, o ilde büyük bir projenin yürütülüyor veya tamamlanmış olmasına, mevcut yürüyen projelerin tamamlanma durumuna bağlı olarak tahsis edilen ödenek miktarına ve diğer illerin kapsamındaki projelere tahsis edilen ödeneklerin tutarına göre değişebilmektedir. 2002-2004 döneminde yıllar itibarıyla Ağrı ilinde yürütülen projelerin listesine <http://www2.kalkinma.gov.tr/kamuyat/index.html> adresinden ulaşılması mümkündür.

2002 yılından günümüze kadar Ağrı ilinde ayrıştırılabilen kamu yatırım tahsisleri imalat sanayiinde 6.522 bin TL, Enerjide 939 bin TL ve Turizmde 495 bin TL olmuştur.

Gelecekte de sektörel, bölgesel ve proje bazındaki öncelikler doğrultusunda ve kuruluşlardan gelen proje teklifleri de dikkate alınarak Ağrı ilimize Hükümetimiz tarafından gerekli yatırımlar yapılmaya devam edilecektir.

Bilindiği üzere turizm ve imalat sektörleri daha çok özel sektörün yatırım yaptığı alanlardır. Ayrıca son yıllarda enerjide üretim, iletim ve dağıtım sistemlerinde özel sektöre ağırlık verilmektedir. Bu kapsamda söz konusu sektörlerle yönelik ilgili Bakanlıklarımız, Yatırım Teşvikleri ve Kalkınma Ajansı tarafından gerçekleştirilen önemli faaliyet ve destekler mevcuttur.

Türkiye Turizm Stratejisi 2023 çerçevesinde; Ağrı, Erzincan, Erzurum, Ardahan ve Kars illerini kapsayan koridorda yer alan mevcut ve potansiyel kış turizm merkezlerinin bölgedeki doğal, kültürel ve tarihi değerlerle ilişkilendirilmesi ve bölgenin kış turizmine hizmet verebilecek turizm çeşitliliğinin sağlanması planlanmaktadır.

Kış turizmi kapsamında şehir merkezine 18 km uzaklıkta bulunan Ağrı Bubi Dağı kayak merkezinde uzunluğu 1.227 m olan 600 kişi/saat kapasiteli teleski hizmet vermektedir. Ayrıca kayak merkezinde uzunluğu 1650 metre olan ve kapasitesi 1000 kişi/saat olan 4 kişilik iskemleli sökülebilir bir telesiyej de bulunmaktadır.

Karayolları Genel Müdürlüğü'nün "Turistik Yörelere Ulaşım Yolları" projesi kapsamında 2A standardında ve 6 km. uzunluğundaki Doğubeyazıt-İshakpaşa Sarayı yolu 2012 yılında tamamlanmıştır. Söz konusu yolun proje bedeli 2.565.000 TL'dir.

Kültür turizmini canlandırmak üzere başta İshak Paşa Sarayı başta olmak üzere birçok tarihi eserde restorasyon çalışmaları yürütülmüştür.

Yukarıda sözkonusu edilen 495 bin TL'ye ilaveten, Kültür ve Turizm Bakanlığının turizm sektörünü ilgilendiren işler için Ağrı iline 2002-2014 yıllarında toplam 2.840.000 TL ödenek gönderilmiştir. Yerelden gelen talepler Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yıl içinde değerlendirilmektedir. Söz konusu talepleri karşılamak için gerekli olan ödenekler Kültür ve Turizm Bakanlığının Yatırım Programındaki çeşitli projeleri kapsamında tahsis edilmektedir.

Yatırım Teşvikleri ve Serhat Kalkınma Ajansı tarafından özel kesim yatırım faaliyetleri desteklenmektedir.

İmalat sanayiinde özel sektör öncülüğünde yatırım ve üretimi teşvik etmek için yatırım teşvik sistemi uygulanmaya devam edilmektedir. Ağrı ili 6 bölgesi yatırım teşvik sistemi içinde 6. Bölgede yer almakta olup bu bölgede yapılan yatırımlar en yüksek seviyedeki teşviklerden faydalanabilmektedir. 6. Bölgede bölgesel teşvik kapsamında OSB'de yapılan yatırımlarda KDV İstisnası, Gümrük Vergisi Muafiyeti, yatırımın yüzde %55'i kadar Vergi İndirimi, 12 yıl Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği, 7 puan Kredi Faiz Desteği, 10 yıl Sigorta Primi Desteği, 10 yıl Gelir Vergisi Stopajı Desteği sağlanmaktadır.

Ağrı ilinde yapılması öngörülen yatırımlara ilişkin düzenlenen yatırım teşvik belgelerinde öngörülen sabit yatırım tutarı ve istihdam bilgileri aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Yıl	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam
2010	8	11	200
2011	10	43	181
2012	6	19	76
2013	6	29	148
2014 (ilk 8 ay)	2	1	20

Kamu yatırımları ve yatırım teşvikleri dışında ayrıca, Serhat Kalkınma Ajansı tarafından bölgede kamu ve özel sektör yatırımlarına destek sağlanmakta olup 2010 yılından günümüze kadar Turizm ve İmalat Sanayii alanında verilen destekler aşağıda belirtilmektedir;

		2010	2011	2012	2013	2014	TOPLAM(TL)
KAMU	TURİZM	203.997,7	160.000,0	0,00	0,0	1.074.746,0	1.438.743,7
ÖZEL SEKTÖR	TURİZM	72.955,2	607.490,6	0,00	468.213,5	443.396,0	1.592.055,3
	İMALAT	2.496.621,8	1.532.593,4	0,00	819.500,0	1.095.848,3	5.944.563,5

Enerji alanında yukarıda belirtilen toplam 939 bin TL'ye ilaveten, Ağrı İli enerji nakil hatları için 2002 yılından bugüne kadar TEİAŞ tarafından yaklaşık 42 milyon TL yatırım yapılmıştır.

Serhat Kalkınma Ajansı tarafından Ağrı ilinin de dâhil olduğu TRA2 Bölgesinin gelişimine ve kalkınmasına yönelik olarak hazırlanan ve taslak 2014-2023 Bölge Planında, bölge için "Doğal zenginliğiyle tanınmış, turizm ve tarımsal ürünleriyle markalaşmış, sınırları aşan kültürel mirasın imkânlarından yararlanmış, rekabet gücü yüksek işletmeleriyle ülkenin Kafkasya ve Orta Asya'ya açılan ticaret ve lojistik merkezi bir Serhat Bölgesi" vizyonu belirlenmiştir. Bölge vizyonunu hayata geçirilebilmek için Bölge Planı kapsamında 5 gelişme eksenini altında toplam 21 öncelik belirlenmiştir. Bu gelişme eksenleri ve öncelikler aşağıda sıralanmıştır.

Gelişme Eksen 1: Sosyal Kalkınma

- 1) İşgücünün beceri seviyesinin yükseltilmesi ve istihdam edilebilirliğinin artırılması
- 2) Eğitimde altyapı ve hizmet kalitesinin iyileştirilmesi
- 3) Sağlık alanında altyapı ve hizmet kalitesinin iyileştirilmesi
- 4) Kurumsal kapasitenin arttırılması
- 5) Özel ilgi gruplarının toplumsal hayata aktif katılımının artırılması
- 6) Kadının toplumsal statüsünün güçlendirilmesi

Gelişme Eksen 2: Çevresel Sürdürülebilirlik

- 1) Kentsel altyapının iyileştirilmesi
- 2) Kırsal Gelişmenin Sağlanması
- 3) Çevrenin korunması ve çevre kirliliğinin önlenmesi
- 4) Enerji kaynaklarının etkin kullanılması

Gelişme Eksen 3: Erişilebilirlik

- 1) Ulaşım Alt Yapısının İyileştirilmesi
- 2) Bilgi ve Teknolojiye Erişim İmkânının Artırılması

Gelişme Eksen 4: Rekabet Edebilirlik

- 1) Tarımsal üretimde verimliliğin ve yenilikçi uygulamaların artırılması
- 2) Turizmde bölgesel marka olunması
- 3) İmalat sanayinde verimlilik ve katma değerin artırılması
- 4) Dış Ticaret ve Lojistik Merkezi Olunması
- 5) Tabii kaynakların katma değerinin artırılması
- 6) Girişimcilik altyapısı ve kültürünün geliştirilmesi

Ayrıca Ağrı'ya Serhat Kalkınma Ajansının kuruluşundan bugüne Mali Destek Programı, Doğrudan Faaliyet Desteği, Teknik Destek ve GÜDÜMLÜ Proje Desteği kapsamlarında toplam 15,8 milyon TL kaynak aktarılmıştır.

Bölgede hayvancılık, imalat, maden, yenilenebilir enerji ve turizm sektörleri öncelikli olmak üzere araştırma çalışmaları ve altyapı yatırımları yapılmaktadır. Sektörlerin bölgede yatırım potansiyelleri Serhat Kalkınma Ajansınca yapılan çalışmalar ile ortaya konarak yatırımcıların dikkatine sunulmaktadır.

Bölge insanının beşeri ve teknik kapasitesinin ve girişimciliğinin artırılmasına yönelik eğitimler verilmekte ve teknik inceleme gezileri düzenlenmektedir.

2011 yılından günümüze kadar Ağrı ilinde Serhat Kalkınma Ajansı ve KOSGEB işbirliği ile 32 Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi düzenlenmiş olup söz konusu eğitimlere 947 kişi iştirak etmiş ve 902 kişi Girişimcilik Sertifikası almaya hak kazanmıştır.

Önümüzdeki dönemde de söz konusu bilinçlendirme çalışmaları ile kamu ve özel sektör yatırımlarının desteklenmesine devam edilecektir.

Gerçekleştirilen tüm bu projeler ve faaliyetler sonucu İllerin ve Bölgelerin Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (SEGE) Araştırmasına göre Ağrı İlimizin sıralaması 2011 yılında 2003 yılına göre artış göstermiştir.

Ağrı ilimizin ekonomik ve sosyal gelişmesini sağlamaya yönelik faaliyetlerimiz önümüzdeki dönemde de artırılarak sürdürülecektir.